

CONTEXTUL INTERNAȚIONAL ȘI CONTRIBUȚIA DÂMBOVIȚEANĂ LA CÂȘTIGAREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI(1877-1878)

Cornel MĂRCULESCU*

Résumé:

La guerre d'indépendance de 1877-1878 a sollicité tout le potentiel économique de l'état et a bénéficié d'une manière inouïe de l'apport moral et matériel de la part de la population de la ville de Târgoviste et du département de Dâmbovita. L'apport de la patrie, manifesté d'une manière spéciale, pour soutenir la guerre avait visé toutes les actions en commençant par des réquisitions pour l'armée, le revêtement, la procuration des armes, les soins accordés aux blessés, les services prestés dans les hôpitaux, les donations pour les soldats, l'appui accordé aux intendances roumaine et russe, la garde faite aux frontières et aussi l'appui accordé à la Croix-Rouge, y compris les aides donnés aux familles de ceux qui se trouvaient sur le front.

Donc, à la fin d'une guerre nécessaire, objective et juste, comme la Guerre de l'Indépendance, on peut détacher, dans l'ensemble de l'effort fait par toute la population, la contribution des habitants de Dâmbovita dont la contribution matérielle a été au niveau des sacrifices et de l'héroïsme des soldats et, en signe de reconnaissance, il faut mentionner que même à la fin des opérations militaires, on a créé le sceau de "la ville de Târgoviste", appliqué en cire rouge, à l'aurochs et l'aigle, symbole de l'unification définitive de la Moldavie avec le Pays Roumain et de l'Indépendance de Roumaine.

Independența de stat a României și suveranitatea ei externă câștigate prin voința și jertfa întregii națiuni în războiul ruso-româno-turc din 1877-1878, a reprezentat conform spuselor lucașfăruului poeziei românești, Mihai Eminescu, "suma istoriei naționale";cu alte cuvinte, s-a consumat "prima sumă", care s-a putut "calcula"atunci, cu plusurile și minusurile ei. Prin reunirea străvechiului pământ românesc al Dobrogei cu Țara, la aceasta s-a adăugat o parte din cealaltă "sumă", aceea a unității integrale, care se va "calcula"definitiv peste patru decenii.

"Reizbucnirea crizei orientale și evenimentele politico-militare ce i s-au circumscris între anii 1875 și 1878 au readus în conștiința Europei și a lumii, după numai două decenii cât trecuseră de la precedentă <<ediție>>a aceleiași chestiuni de fond, problematica de ansamblu a societății românești, integrată, desigur, realităților și aspirațiilor politico-naționale ale popoarelor din aceeași regiune geografică, Balcanii, identificată de timpuriu și îndreptățit ca <<laborator al istoriei>>".¹

* Școala cu clasele I-VIII „Dora Dalles” Bucșani.

¹ Dumitru Vitcu, *Lumea românească și Balcanii în reportajele corespondenților americani de război, 1877-1878*, Editura Junimea, Iași, 2005, p. 7.

La scurt timp după ce, în iulie 1875, a izbucnit răscoala țăranilor din Bosnia și Herțegovina² cu un vădit caracter național religios³, ruinați de impozite și îndârjiți de atâtea abuzuri, dar instigați și de o "partidă" anexionistă din Austro-Ungaria ca și de panslivismul politic al Rusiei, Imperiul Otoman, dator bancherilor occidentali cu uriașa sumă de 200. 000. 000 lire sterline, s-a declarat în situația de a nu putea plăti împrumuturile scadente, devenind "omul bolnav al Europei". Pe acest fond, în perspectiva previzibilă a izbucnirii unui război ruso-turc în Balcani și cunoscându-se și intențiile Rusiei, chiar dacă neoficial exprimate, d e a reanexa cele trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad și Ismail), în noiembrie 1875 Consiliul de miniștri român a hotărât ca, deocamdată, România să se mențină în neutralitate și să solicite respectarea ei și a integrității teritoriale. Este cunoscut faptul că Rusia a ajutat și sprijinit răscoala din Balcani, dar în 1875 ea nu era încă pregătită să ducă un război împotriva Imperiului Otoman.⁴ ;însă cea care a provocat răscoala a fost Austro-Ungaria care avea nevoie de un conflict în Balcani⁵, la aceeași concluzie ajungând și istoriografia românească: "...încredințată că Rusia nu-i va face dificultăți datorită Alianței celor trei Împărați, Austro-Ungaria a lucrat în 1875 pentru a redeschide *chestiunea orientală* în vederea expansiunii sale teritoriale în peninsula Balcanică".⁶

Marile Puteri urmăreau să profite la maximum de pe urma evenimentelor din sud-estul Europei, Imperiul Otoman fiind o prăjitură din care fiecare voia să se înfrupte cât mai mult, după expresia lordului Loftus, ambasadorul Angliei în Rusia⁷. De altfel, atitudinea marilor puteri față de conflictul din Balcani a fost diferită, aceasta fiind concepută de fiecare stat implicat⁸ prin prisma propriilor interese și a menținerii echilibrului european⁹.

Evenimentele continuau să se precipite în sud-estul Europei, mai ales după ce la sfârșitul lunii aprilie și începutul lunii mai 1876, au avut loc răscoale în Bulgaria iar în Grecia au fost omorâți pe străzile orașului Salonic consulii Franței și ai Germaniei, iar în iunie 1876 Serbia, urmată imediat de Muntenegru, declara război Imperiului Otoman. În acest context, în mai 1876 era elaborat la Berlin un Memorandum între Germania, Rusia și Austro-Ungaria privind situația din Orient¹⁰. La 24 octombrie 1876, Anglia lua inițiativa organizării unei Conferințe a Marilor Puteri la Constantinopol¹¹, la aceeași idee

² Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *Războiul neatârării României 1877-1878. Împrejurări diplomatice și operații militare 1877-1878*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 25-28.

³ Nicolae Ciachir, Gheorghe Bercan, *Diplomația europeană în epoca modernă*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 366-368.

⁴ Nicolae Iorga, *Politica externă a regelui Carol I*, București, 1923, p. 112.

⁵ *Idem*, p. 128.

⁶ Nicolae Ciachir, *Războiul pentru independența României în contextul European*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 127.

⁷ Nicolae Ciachir, *Marile Puteri și România(1856-1947)*, Editura Albatros, București, 1996, p. 74.

⁸ Sorin Liviu Damean, *România și Congresul de pace de la Berlin(1878)*, Editura Mica Valahie, București, 2004, p. 14.

⁹ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *Războiul neatârării României 1877-1878...*, p. 28-39.

¹⁰ Nicolae Corivan, *Lupta diplomatică pentru cucerirea independenței României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 34

¹¹ *Ibidem*, p. 58-62.

înscirându-se și Franța și celelalte puteri europene¹², Conferința Marilor Puteri deschizându-și lucrările în decembrie 1876 sub președinția generalului Ignatiev¹³ ambasadorul Rusiei la Poartă, având ca scop aplanarea conflictului balcanic, iar România îl trimitea la Conferință pe Dumitru Brătianu pentru a solicita încă o dată garanții de neutralitate. Însă, eșecul Conferinței de la Constantinopol a condus la semnarea convenției de la Budapesta la 3 ianuarie 1877 dintre Rusia și Austro-Ungaria¹⁴ și mai târziu la întâlnirea de la Londra¹⁵, iar respingerea de către Poarta Otomană a protocolului încheiat la 19 martie 1877 de către Marile Puteri a dat mână liberă Rusiei de a interveni în Balcani.

În acest context, în fața oamenilor politici români s-au aflat trei alternative: continuarea neutralității, semnarea unei convenții cu Rusia sau parafarea unui acord politic care să includă și o cooperare militară¹⁶. Astfel, primul ministru Ion C. Brătianu a început să negocieze cu marele vecin de la Răsărit eventualitatea unei cooperări politico-militare¹⁷. Convenția româno-rusă s-a semnat la București la 4/16 aprilie 1877¹⁸, de către ministrul de externe român Mihail Kogălniceanu și baronul Dimitri Stuart, agent diplomatic și consul general al Rusiei în România; la scurt timp după semnarea convenției cu Rusia, M. Kogălniceanu ministrul de externe care imprimase deja o notă nouă acțiunilor externe românești¹⁹ s-a arătat interesat să afle reacția marilor puteri privind intențiile țării noastre de a se opune în cazul în care Turcia ar fi invadat România²⁰.

Față de conflictul din Balcani și, implicit, față de cauza românească, cercurile politice dâmbovițene și-au manifestat interesul încă din 3 martie 1877, când, Prefectura județului Dâmbovița întocmea listele de recrutare a tuturor tinerilor capabili să poarte arme, drept pentru care aceștia erau înregimentați în batalionul Dâmbovița al regimentului 7 Dorobanți, în regimentul 3 Linie și regimentul 4 Călărași, batalionul I-compania a-II-a Târgoviște²¹ primind diferite sarcini de luptă în cadrul armatei de rezervă²² și, cum războiul se anunța dificil pentru toată suflarea românească, iar ultimii trei ani ai

¹²Gheorghe Cliveti, *România și puterile garante(1856-1878)*, Editura Univ. Al. I. Cuza, Iași, 1988, p. 219.

¹³ Documente privind Istoria României. Războiul pentru independență, vol. I, partea II, p. 308.

¹⁴*România în relațiile internaționale(1699-1939)*, coord. Leonid Boicu, Vasile Cristian, Gheorghe Platon, Editura Junimea, Iași, 1980, p. 269.

¹⁵ Nicolae Ciachir, Gheorghe Bercan, *Diplomația europeană în epoca modernă (1566-1919)*..., p. 383.

¹⁶ Sorin Liviu Damean, *România și Congresul de pace de la Berlin*..., p. 29.

¹⁷ Dan Berindei, *Diplomația românească modernă*, Editura Albatros, București, 1995, p. 173.

¹⁸ Vezi pentru semnarea convenției româno-ruse, Iulian Oncescu, Ion Stanciu, Emanuel Plopcanu, *Texte și documente privind Istoria Modernă a Românilor, vol. II, (1866-1918)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009, p. 97-98; Nicolae Corivan, *Relațiile diplomatice ale României de la 1859 la 1877*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 328-329; *România în relațiile internaționale*..., p. 270-272; Sorin Liviu Damean, *România și Congresul de pace de la Berlin*..., p. 29-32.

¹⁹ Nicolae Corivan, *Relațiile diplomatice ale României*..., p. 301.

²⁰ Mihail Kogălniceanu, *Documente diplomatice*, colectiv de redacție: George Macovescu, Dinu Giurescu, Constantin I. Turcu, Editura Politică, București, 1972, p. 152.

²¹ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Dâmbovița (în continuare D. J. A. N. Dâmbovița), fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 114/1878, f. 16.

²² *Culegere de documente privind contribuția maselor populare din județul Dâmbovița la lupta pentru independența națională a patriei*, Târgoviște, 1977, p. 17.

economiei României fuseseră deosebit de grei, cheltuielile legate de echiparea, alimentarea și transportul armatei române, revenea plauzibil, tot maselor populare, greu încercate de-a lungul istoriei. La 5 aprilie 1877, în vederea asigurării cu alimente, îmbrăcăminte, furaje necesare purtării războiului, Consiliul de Miniștri a hotărât să recurgă la rechiziții, ajungându-se la strângerea a 116 199 hl grâu, 195 199 hl orez, 18 162 porumb, 66 387 cai și vite, 1 383 641 kg alimente în vederea asigurării hranei armatei române²³. În acest sens, județul Dâmbovița a strâns 100.000 kg de făină, 60.000 occa de porumb și orz, necesare pentru brigada de cavalerie care se găsea deja la Târgoviște²⁴.

Cu toate greutatea financiară și lipsurile constatate în echiparea și aprovizionarea trupelor, armata română a putut fi pusă pe picior de război într-un timp relativ scurt datorită fondurilor alocate de guvern, rechizițiilor militare făcute în sate și orașe și mai ales, datorită contribuției benevole a maselor țărănești, inclusiv în provinciile românești aflate sub dominație străină. De asemenea, au fost luate măsuri în vederea aprovizionării armatei române cu pâine, și, în acest sens au fost construite cuptoare care să poată da un randament de 10 000 de pâini pe zi²⁵. În acest sens, la 8 aprilie 1877, ministrul de interne, I. C. Brătianu se adresa Prefecturii Dâmbovița, cerându-i acesteia să ia măsurile necesare pentru producerea făinii, cu scopul de a produce 30. 000 de pâini pe care să le pună la dispoziția armatei române”când va fi cerută”²⁶. Astfel, într-un timp relativ scurt, comisia pentru alimente constituită la cererea Prefecturii Dâmbovița a reușit să pună în funcțiune 10 cuptoare pentru producerea pâinii, destinată susținerii războiului, și implicit a armatei române²⁷.

La 12 aprilie 1877 trupele ruse intrau în România fără a preveni guvernul român, cum era firesc, lucru ce a condus la declanșarea unor reacții negative la București²⁸. La 18 aprilie 1877 lua ființă, sub conducerea Mariei Rosetti Roznoveanu ”Comitetul Central al doamnelor din Iași pentru ajutorul și îngrijirea răniților români”, imediat fiind organizată o ambulanță și un spital mobil, în cadrul căruia au fost îngrijiți primii 75 de răniți, conform spuselor doctorului Carol Davilla. În Țara Românească, astfel de comitete au funcționat în județele Brăila, Buzău, Dâmbovița, Romanai, Ilfov și în orașele Ploiești, Târgoviște, Urziceni, Câmpulung.

La 19 aprilie 1877 un grup de cetățeni ai Târgoviștei s-au adresat primăriei orașului pentru a li se pune la dispoziție o sală, în vederea organizării unor întâlniri publice în cadrul cărora să fie luate măsurile necesare ajutorării țării²⁹. Animați de importanța evenimentului, profesorii târgovișteni au fost primii care au susținut această acțiune. Astfel, la 30 aprilie 1877, Școala Gimnazială Văcărescu a instituit în cadrul școlii, un comitet care să organizeze reprezentații de teatru cu elevii. Astfel, a fost pusă în scenă

²³ Magazin Istoric, Anul XI, nr. 5(122), mai 1977, p. 36.

²⁴ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 101/1877, f. 5-6.

²⁵ Culegere de documente privind contribuția maselor populare din județul Dâmbovița la lupta pentru independența națională a patriei, Târgoviște, 1977, p. 30.

²⁶ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 101/1877, f. 29.

²⁷ *Ibidem*, dosar 54/1877, f. 35.

²⁸ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *Războiul neatârării României 1877-1878*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 94.

²⁹ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 59/1877, f. 61.

piesa "Cetatea Neamț", iar fondurile strânse de pe urma reprezentației au fost puse la dispoziția armatei pentru front³⁰.

În urma încheierii convenției româno-ruse din 4 aprilie 1877, guvernul român, prin măsurile luate și prin posibilitățile create armatei ruse de a trece nestingherită prin România, s-a angajat efectiv în evenimentele din Balcani, ajungând în stare de război cu Imperiul Otoman (29 aprilie 1877). Cum nu mai era cale de întoarcere, era firesc ca la starea de fapt, de beligeranță cu Turcia, România să avanseze cât mai repede la o stare deschisă, declarată oficial, de război, situație care implica proclamarea independenței, dar ncapărat în alianța militară cu Rusia. Astfel, România răspundea cu tunul provocărilor Turciei, o deosebită rezonanță politică având exclamația prințului Carol din timpul canonadei de la Calafat: "asta-i muzica ce-mi place".

Odată declarat războiul, populația județului Dâmbovița răspundea cu entuziasm la apelul făcut de guvern de a sprijini echiparea și aprovizionarea trupelor și pentru procurarea de armament modern necesar campaniilor militare. O importantă acțiune a fost organizarea unui comitet la Târgoviște pentru cumpărarea de arme necesare susținerii războiului. Prin acest comitet s-a făcut un apel la locuitorii orașului dar și la cei ai satelor: "Locuitori ai județului, Dâmbovița nu trebuie să ignore nevoile țării, noi trebuie să contribuim ca toți ceilalți, ba chiar mai mult. Este datoria fiecărui județ, deci și a noastră, să răspundem chemărilor țării"³¹. Astfel, Consiliul comunal al orașului Târgoviște comunica Casei de depuneri și consemnațiuni că a votat suma de 6000 de lei pentru cumpărarea de puști Peabody³².

Derularea evenimentelor a dus apoi la proclamarea independenței de stat a României; încă din 2 mai 1877 Mihail Kogălniceanu preciza cu claritate poziția internațională a României și faptul că țara se afla în război cu Turcia³³, pentru ca la 9 mai, el să afirme că "suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare"³⁴. Proclamarea independenței României a fost comunicată puterilor europene prin intermediul agențiilor diplomatice ale țării. Marile puteri s-au arătat, în cazul cel mai bun, rezervate și, majoritatea, răuvoitoare față de actul împlinit la București; doar Italia manifestând o evidentă simpatie față de cauza românească afirmând prin secretarul general al Ministerului de externe că "totul depinde de soarta armelor"³⁵.

Plini de inițiativă, locuitorii orașului Târgoviște, prin diferite acțiuni au colectat numeroase ofrande pentru front; o astfel de acțiune s-a desfășurat la școala nr. 1 din Târgoviște în urma căreia au fost colectate numeroase vite, alimente, cereale și îmbrăcăminte de iarnă³⁶, iar în urma întrunirii comisiei de rechiziții în localul Prefecturii sub președinția prefectului județului Dâmbovița, Isaia Lerescu, au fost colectate 245 occe de brânză, necesară pentru a se trimite la Moșia Stolnici, statul urmând să despăgubească cu 80 bani occaua persoanele în drept³⁷. De asemenea, un număr de 86 de persoane au

³⁰ *Idem*, dosar nr. 60/1877, f. 10.

³¹ *Idem*, dosar nr. 96/1877, f. 27.

³² *Idem*, dosar nr. 97/1877, f. 27.

³³ Mihail Kogălniceanu, *Documente diplomatice...*, p. 163-169.

³⁴ Alexandru Zub, *Mihail Kogălniceanu, un arhitect al României moderne*, ediția a III a, Institutul European, Iași, 2005, p. 87.

³⁵ Dan Berindei, *Diplomația românească modernă*, Editura Albatros, București, 1995, p. 173.

³⁶ Culegere de documente privind contribuția maselor populare din județul Dâmbovița la lupta pentru independență națională a patriei, Târgoviște, 1977, p. 30-31.

³⁷ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 55/1877, f. 153-154.

contribuit cu suma de 525 lei prin subscriere în listele primăriei, banii fiind destinați ambulanței române³⁸. Și tot în spiritul de solidaritate cu ostașul român, 37 de locuitori ai orașului Târgoviște împreună cu comunitatea israelită din oraș ofereau ca ofrandă o serie de obiecte³⁹ cu scopul de a “înlăsa sarcina armatei române”, conform spuselor colonelului Theodor C. Văcărescu din comuna Odobești, unul din istoricii de la 1877.

Sprijinul dat de populația dâmbovițeană a îmbrăcat cele mai diverse forme și a continuat pe toată durata războiului. Astfel, după dispozițiile date de guvern, era înființat un spital militar la Fonderie și Mitropolie cu o capacitate de 330 de paturi (230 de paturi în Fonderie și 100 de paturi la Mănăstirea Dealu), dotarea spitalului făcându-se într-un timp record prin liste de subscripție, iar ca administratori ai acestui spital erau numiți domnii Ștefan Mărculescu, Alexandru Penescu și Ienuță B. Ioan⁴⁰. O importantă contribuție a adus și Comitetul local de Cruce Roșie care a asigurat cele necesare spitalului, demnă de laudat fiind totodată și Elena Bulandra care, prin prisma soțului său ce deținea o farmacie în oraș, a donat spitalului importante cantități de feșe și scamă dar și numeroase medicamente. De altfel, contribuția cetățenilor din județul Dâmbovița privind susținerea războiului de independență a fost una substanțială, reprezentând suma de 37.363 lei⁴¹, la nivelul țării fiind de 1.212.661 lei, fiind astfel mai mult decât în majoritatea județelor țării.

Într-un document din 15 iunie 1877 se preciza faptul că, la sosirea regimentului 8 de infanterie la Moreni, locuitorii județului Dâmbovița aveau obligația să adăpostească și să aprovizioneze armata⁴². Și tot în vederea susținerii efortului războiului de către populația județului Dâmbovița, s-a contribuit și la asigurarea transportului hranei pentru armata rusă, achiziționându-se în acest sens 2000 de trăsuri⁴³.

Pe câmpul de luptă, soldații târgovișteni încadrați în Regimentul 7 dorobanți și Regimentul 3 linie și-au îndeplinit cu seriozitate sarcinile îndeplinind diferite misiuni și asigurând siguranța malului stâng de la Gruia la Calafat, acoperindu-se de glorie, ei fiind organizați în patru companii ce purtau numele unor localități dâmbovițene: Pietroșița, Târgoviște, Găești și Titu. La 23 august 1877 trupele dâmbovițene se aflau în apropierea Plevnei, participând efectiv la cucerirea redutei Grivița II, iar ulterior, s-au alăturat celorlalte trupe românești care au blocat Plevna, remarcându-se printre alții, Nicolae Dumitrescu din Târgoviște, Ilie Ion din Văcărești, Simion Matei din Băleni, Toader Georgescu din Ghergani, Ion Constantin din Bărbulețu. În septembrie 1877, Primăria orașului Târgoviște a constituit un comitet alcătuit din 20 de persoane, “cele mai entuziaste și cele mai active în apărarea măreției și onoarei națiunii române”⁴⁴ pentru a colecta donații în vederea cumpărării de arme pentru soldați (prețul unei arme fiind de 60 de lei) din care făceau parte Ștefan Mărculescu, Constantin Fussea, Răducanu Ioan, Costică Petrescu, George Ludescu, Ioan Nicolaescu, Alexandru Penescu și alții⁴⁵.

Atacurile din jurul Plevnei și victoria smulsă la Grivița cu mari pierderi omenești, au fost apreciate și de M. S. Împăratul Rusiei, iar în memoria bravului căpitan Valter

³⁸ *Idem*, dosar nr. 59/1877, f. 8-9.

³⁹ *Idem*, dosar nr. 88/1877, f. 28-29.

⁴⁰ *Idem*, dosar nr. 88/1877, f. 32.

⁴¹ *Războiul pentru Independența Națională a României*, Documente militare, p. 635.

⁴² *Documente privind Istoria României. Războiul de independență*, tom VIII, doc. 948, p. 5 11-512.

⁴³ *Idem*, tom VI, doc. 39, p. 31.

⁴⁴ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 96/1877, f. 17-30.

⁴⁵ *Idem*, dosar nr. 96/1877, f. 27.

Mărăcineanu, care arborase fanionul batalionului său pe reduta turcă Grivița, locuitorii orașului Târgoviște făceau abonament la Memorabilul tablou litografic al acestuia la prețul de 1 leu⁴⁶. După cucerirea redutei Grivița, în Târgoviște fuseseră strânse 30 ocna și 390 dramuri scamă, precum și alte obiecte necesare răniților, așa cum reiese dintr-o scrisoare adresată de către prefectul județului Dâmbovița Isaia Lerescu, primului ministru I. C. Brătianu⁴⁷. În acest context, demnă de semnalat este telegrama trimisă de către primul ministru I. C. Brătianu către Prefectura Dâmbovița prin care îi felicita pe târgovișteni pentru inițiativa lor de a-i îngriji pe răniți în spitalul militar de la Fonderie și Mănăstirea Dealu⁴⁸.

În toamna anului 1877, datorită informațiilor prețioase primite de la bulgarii care se strecurau din Plevna, s-a știut faptul că Osman Pașa v-a încerca prin forța armelor să spargă încercuirea spre a-și deschide drum spre Sofia, aflându-se chiar și ziua fixată pentru această tentativă, lucru ce a ușurat căderea Plevnei la 28 noiembrie 1877, considerată de anumite documente rusești și otomane ca locul unde s-a decis soarta războiului. Demnă de semnalat este caracterizarea făcută de principele Carol comandantului Plevnei, Osman Pașa care se predase colonelului român Mihail Cristodulo Cerchez: "Osman este de statură mijlocie și figura îndesată, o barbă plină neagră îi încadrează fața, iar ochii săi cei mari melancolici îi dau o expresie foarte interesantă."⁴⁹

După căderea Plevnei, soldații dâmbovițeni înregimentați în Batalionul I, Compania a-II-a Târgoviște ca parte integrantă a Regimentului 7 Dorobanți au acționat în cadrul Armatei de rezervă ce a dus lupte grele pentru ocuparea Vidinului, contribuție semnificativă ce avea să fie recompensată cu primirea decorației *Trecerea Dunării*, printre cei decorați aflându-se generalul Mihai Vlădescu, sublocotenenții Alexandru Florescu, Costăchescu Ion-Bunel, caporalii Prodan Stan și Ionită Neagu, sergentul Alexandru Ștefan și soldații Stănculescu Marin, Nae Stănescu, Băjean Ion⁵⁰. Din cei aproximativ 45 000 de militari otomani luați prizonieri la Plevna se pare că un număr de 127 au fost trimiși la spitalul militar de la Mănăstirea Dealu, așa cum reiese dintr-un ordin telegrafic al ministrului de război către prefectura Dâmbovița din 4 decembrie 1877⁵¹ unde li s-a acordat asistența medicală cuvenită, iar dintre acești prizonieri, cei care au decedat au fost îngropați în câmpul Ciocârlanului, acolo unde exista în perioada interbelică Serviciul Tehnic și Ocolul Silvic Târgoviște⁵². De altfel, Prefectura Dâmbovița îi acorda lui Andrei Cutny, un brutar iscusit din Târgoviște, dreptul de a aproviziona cu pâine prizonierii și răniții de la mănăstirea Dealu, ca și cum ar fi fost răniți români⁵³. În același timp, pentru a se crea condiții de viață prizonierilor turci, s-a organizat o licitație

⁴⁶ *Idem*, dosar nr. 59/1877, f. 29.

⁴⁷ Arhivele Naționale Istorice Centrale București, Min. int., Div. Com., dosar nr. 4898, f. 263.

⁴⁸ D. J. A. N. Dâmbovița, fond Poliția orașului Târgoviște, dosar nr. 273/1877, f. 387; Pr. Dr. Constantin Nițescu, *Mănăstirea Dealu și Liceul Militar Nicolae Filipescu*, Tipografia Viitorul Petre G. Popescu, Târgoviște, 1932, p. 34.

⁴⁹ *Memoriile Regelui Carol I al României*, vol. III 1876-1877, Editura Machiavelli, București, 1994, p. 324.

⁵⁰ Stelian Neamțu, *Participarea Regimentului 7 Dorobanți la războiul de independență*, vol. IX, Târgoviște, 1977, p. 28-29

⁵¹ Arhivele Statului jud. Dâmbovița, fond Poliția orașului Târgoviște, dosar nr. 282/1877, f. 149.

⁵² Pr. Dr. Constantin Nițescu, *Mănăstirea Dealu și Liceul Militar Nicolae Filipescu*, Tipografia Viitorul Petre G. Popescu, Târgoviște, 1932, p. 34.

⁵³ *Idem*, dosar nr. 2/1878, f. 44.

unde s-au pus în vânzare mai multe obiecte pentru suma de 1375 lei⁵⁴. De asemenea, înmormântarea prizonierilor decedați s-a oficiat individual în prezența unui agent diplomatic care a supravegheat la derularea corectă a serviciului divin⁵⁵.

La sfârșitul războiului de independență, care s-a dovedit a fi unul necesar, obiectiv și just, se poate remarca contribuția locuitorilor din județul Dâmbovița, care a fost pe măsura sacrificiului și eroismului soldaților și, în semn de recunoaștere, trebuie menționat că la sfârșitul operațiunilor militare s-a creat sigiliul orașului Târgoviște, aplicat în ceară roșie bourul și vulturul, simbolul unificării definitive a Moldovei cu Țările Românești, dar și a independenței României⁵⁶.

De altfel, contribuția și rolul cetății de scaun la războiul de independență sunt cel mai bine scoase în evidență de către Ion Ghica care afirmă: „Târgoviștea, este pentru români, o suvenire de mărire, de umilință, de veselie și de durere. (...) Târgoviștea, a văzut în zidurile ei de două ori pe Ștefan cel Mare iar de la Mircea până la Vladimirescu nu este un singur nume ilustru care să nu fie scris cu sânge pe pământul Târgoviștei. Acolo este leagănul luptelor și al sacrificiilor patriotice. Toate gloriile noastre militare au trecut pe acest pământ și au lăsat urme sângeroase într-acest oraș. (...)”⁵⁷

Este bine știut faptul că în urma războiului de independență din 1877-1878, era organizat Congresul de pace de la Berlin⁵⁸ care își deschidea lucrările la 1 iunie 1878, acesta revizuiind prevederile Tratatului din 19 februarie 1878 de la San Stefano pe baza unor concesii⁵⁹, prin care, conform articolului 46, Principatul României primea” insulele formând Delta Dunării, precum și Insula Șerpilor și sangeacul Tulcei”. De asemenea, era recunoscută independența de stat a României, dar care era condiționată de două clauze: cedarea sudului Basarabiei și înlăturarea discriminării confesionale, asta și datorită faptului că, Franța nu a mai intervenit ca altădată în favoarea românilor, nemaisusținând doleanțele românilor, din dorința de a un irita prea mult Rusia⁶⁰.

Concluzionând, odată cu revenirea Dobrogei la patria-mamă care avea o suprafață de 15. 623 km² și un litoral de 220 km la Marea Neagră, din punct de vedere economic era impulsionată dezvoltarea țării, iar politic, a reprezentat o etapă importantă în desăvârșirea unității naționale, punte de legătură între 1859-1918.

⁵⁴ *Ibidem*, fond Primăria orașului Târgoviște, dosar nr. 110/1877, f. 3.

⁵⁵ *Ibidem*, fond Poliția orașului Târgoviște, dosar nr. 2/1878, f. 11.

⁵⁶ *Idem*, dosar nr. 92/1877, f. 1.

⁵⁷ Ion Ghica, "Opere", vol. II, ediție îngrijită de Ion Roman, București, 1970p. 37.

⁵⁸ vezi Emil Diaconescu, *România la Congresul de la Berlin*", în "Însemnări Ieșene", 1939, nr. 6, p. 1-21.

⁵⁹ Gheorghe Platon, *Independența României și puterile europene. Reacții și atitudini.*, în vol. "De la constituirea națiunii la Marea Unire. Studii de istorie modernă.", vol. II, Editura Universității "Al. I. Cuza", Iași, 1998, p. 245-246.

⁶⁰ Ion Stanciu, Iulian Oncescu, *România în timpurile moderne. Reperele unei epoci*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2004, p. 286-287.